

Додаток 1
до педагогічної ради
№ 1 від 29.08.2025

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Сумської спеціальної початкової школи № 31
Сумської міської ради
на 2025/2026 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Загальні положення	3
2. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою.....	6
3. Загальний обсяг навчального навантаження.....	7
4. Опис очікуваних результатів навчання за освітніми галузями.....	10
5. Перелік варіантів типових навчальних планів та модельних програм.....	13
6. Форми організації освітнього процесу.....	15
7. Опис інструментарію оцінювання.....	17
8. Додаток 1. Навчальний план для 1-х класів.....	20
9. Додаток 2. Навчальний план для 2-х класів.....	21
10. Додаток 3. Навчальний план для 3-х класів.....	22
11. Додаток 4. Навчальний план для 4-х класів.....	23
12. Додаток 5. Варіативна складова навчального плану 1-4 класів.....	24

РОЗДІЛ І

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Сумська спеціальна початкова школа № 31 Сумської міської ради (далі спеціальна школа) є закладом освіти компенсуючого типу для дітей з порушеннями зору є юридичною особою, має печатку, штамп, ідентифікаційний номер, розташована за адресою: вул. Хворостянка буд. 4,6, м. Суми, 40004. Заклад має ліцензію на освітню діяльність, видану розпорядженням Голови Сумської обласної державної адміністрації від 11.04.2018 року № 235-ОД.

За Статутом Сумська спеціальна початкова школа № 31 Сумської міської ради є закладом загальної середньої освіти І ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими сенсорними порушеннями (порушеннями зору), у якому функціонує дошкільний підрозділ, є неприбутковою установою.

Мовою освітнього процесу в закладі є українська мова.

Освітню програму закладу на 2025/2026 навчальний рік розроблено з урахуванням основних вимог статті 53 Конституції України, на виконання законів України:

- «Про освіту»;
- «Про повну загальну середню освіту»;
- «Про внесення зміни до розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про повну загальну середню освіту», від 19. 06. 2022 року № 2315-IX;
- «Про правовий режим воєнного стану в Україні»;
- Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX;
- Постанова Кабінету Міністрів України № 221 від 06.03.2019 року «Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр зі змінами»;
- Концепції Нової української школи, (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»);
- Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21. 02. 2018 року;
- Статуту Сумської спеціальної початкової школи № 31 Сумської міської ради.

У 2025/2026 навчальному році у закладі функціонує 9 класів. Виховних груп – 9. Усього здобувачів освіти (орієнтовно) – 86. Ліцензійний обсяг – 120 учнів.

Метою освітньої діяльності закладу є всебічний розвиток дитини з порушеннями зору, виховання та соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до

самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності, продовження навчання в основній школі разом із здоровими однолітками.

Основними завданнями закладу є:

- формувати в учнів компетентності, визначені Законом України «Про освіту» та державними стандартами;
- забезпечити наступності між суміжними рівнями освіти відповідно до Державного стандарту дошкільної освіти та Державного стандарту початкової середньої освіти;
- впроваджувати інноваційні технології навчання, як найважливіший інструмент, за допомогою якого нова освітня парадигма може бути впроваджена до життя;
- викладати навчальні предмети способами, що є найбільш прийнятними для осіб з особливими освітніми потребами відповідного віку;
- використовувати розвиваючі засоби й методи навчання, що враховують вікові освітні особливості учнів з порушеннями зору та сприяють успішному засвоєнню змісту навчання і розвитку дитини;
- надавати можливість здобувачам освіти інтегруватися у суспільство (у знайомих і незнайомих ситуаціях), при цьому зберігаючи незалежність, індивідуальність;
- сприяти постійному вдосконаленню знань і навичок особистості, розвитку творчих здібностей відповідно до потреб часу.
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів;
- створити безпечні та психологічно комфортні умови освітнього процесу;
- створити в закладі атмосфери толерантності, довіри, взаємоповаги для посилення мотивації здобувачів освіти до навчання, для розвитку здатності до самоосвіти, до навчання впродовж життя;
- створити умови для здобуття громадянської освіти, спрямованої на формування компетентностей громадянського суспільства, забезпечення верховенства права, прав і свобод людини і громадянина;
- проводити превентивну роботу, спрямовану на формування негативного ставлення до протиправних діянь та асоціальних проявів, шляхом активізації міжвідомчої взаємодії;
- вести подальший розвиток тісної співпраці закладу освіти та батьківської громадськості на основі «педагогіки партнерства»;

Згідно зі статтею 9 Закону України «Про освіту» заклад надає право здобувати освіту за інституційною (денна), індивідуальною (педагогічний патронаж) формами навчання. Індивідуальна (педагогічний патронаж) форма навчання організовується відповідно до Положення про індивідуальну форму навчання в системі загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 року № 955.

У разі продовження воєнного стану, виникнення епідемічної ситуації та введення протиепідемічних заходів навчання учнів здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання згідно з Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 року №1115, відповідно до навчального плану та розкладу.

Відповідно до Статуту спеціальної школи, ураховуючи потреби здобувачів освіти, побажання батьків, фахову підготовку надавачів освітніх послуг, у закладі I ступеня організовано навчання за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Савченко О.Я.

У 2025/2026 навчальному році навчальні заняття організовуються за семестровою системою. Тривалість навчального тижня для здобувачів освіти школи – 5 днів. Заняття в школі розпочинаються не раніше 8.00. Для учнів 1-х класів заняття розпочинаються о 8.20, для здобувачів освіти 2-4-х класів о 8.00. Закінчуються уроки о 12.35. З 12.35 до 18.30 здійснюється лікування учнів, проводиться корекційно-виховна робота з учнями з порушеннями зору.

У закладі функціонує 9 груп подовженого дня для учнів 1-4 класів, з загальною кількістю здобувачів освіти (орієнтовно) – 96 осіб. Роботу груп подовженого дня організовано відповідно до Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 року № 677

Безперервна навчальна діяльність учнів 1 року навчання становить 35 хвилин, 2-4 років навчання – 40 хвилин, Тривалість перерв між навчальними заняттями відповідає вимогам Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів», затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 114.

Режим роботи в закладі освіти підпорядкований створенню оптимальних умов для здійснення успішної освітньої діяльності. Розклад уроків складається з урахуванням динаміки працездатності учнів протягом дня, тижня, семестру, чергування видів діяльності й раціонального розподілу навчального навантаження.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України «Про освіту», статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Порядку проведення державної підсумкової атестації, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2018 року № 1369, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02.01.2019 року за № 8/32979 у 2025/2026 навчальному році для здобувачів освіти 4-х класів проводиться державна підсумкова атестація.

РОЗДІЛ II

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій. Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі. Відповідно до пункту 4 статті 12 Закону України «Про освіту» початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на початок поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. До 2,3,4 класів (у разі переходу дитини з одного закладу загальної середньої освіти, де навчання було організовано за іншою освітньою програмою) зараховують тих, хто завершив навчання у 1,2,3 класах за будь-якою чинною освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти.

Згідно з пунктом 5 статті 12 Закону України «Про освіту» особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку, а тривалість здобуття ними початкової освіти може бути подовжена з доповненням освітньої програми корекційно-розвитковим складником. Зарахування дітей до початку і впродовж навчального року здійснюється виключно на вільні місця. Після зарахування дітей до закладу освіти їх розподіл між класами відбувається в межах нормативу наповнюваності класів, визначеного Положенням про спеціальну школу.

РОЗДІЛ III

ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг навчального навантаження на рік у закладі відповідає вимогам, визначеним у Державному стандарті початкової освіти та становить 3495 годин: у 1-му класі 805 годин, у 2-му класі – 875 годин, у 3-му класі – 910 годин, у 4-му класі – 910 годин.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено в навчальних планах, поданих у додатках 1-5.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого, другого рівнів освіти, установлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме навчальне навантаження здобувачів освіти встановлене відповідно до вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту», з урахуванням вимог Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів», затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 114 та охоплює інваріантну та варіативну складові.

Інваріантна складова забезпечує реалізацію змісту освіти на рівні стандарту, розрахована на формування у кожного учня ключових компетентностей; варіативна складова поділена на блоки: збільшення годин на вивчення предметів інваріантного складника та індивідуальні заняття з метою забезпечення рівного доступу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами до навчання.

Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження.

З метою забезпечення виконання Державного стандарту початкової освіти передбачено викладання предметів інваріантного складника, що визначені Типовими навчальними планами для кожного класу у повному обсязі.

У 2025/2026 навчальному році на підставі протоколів батьківських зборів, відповідно до рішення педагогічної ради (протокол № 1 від 29.08.2025 року) 1-4 класи працюватимуть за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Савченко О.Я. Навчальні плани цих класів подано в додатку 1.

У межах освітньої галузі «Мовно-літературна» у 1-х класах вивчатимуться предмети: «Українська мова. Навчання грамоти» та «Англійська мова» з таким розподілом годин: 7 годин на тиждень використовується на вивчення української мови, 2 години на тиждень – на вивчення англійської мови. У 2-4 класах галузь «Мовно-літературна» в освітній програмі представлена навчальними предметами «Українська мова», «Англійська мова». Вивчення української мови передбачає розподіл годин програмового матеріалу

між предметом «Українська мова» та «Читання» у 2 класах та «Українська мова» й «Літературне читання» у 3-4 класах. Відповідно до рішення педагогічної ради від 29.08.2025 № 8 на вивчення предметів «Навчання грамоти» та «Українська мова» за рахунок варіативної складової виділено по 1 годині у кожному класі.

Освітні галузі «Природнича», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична» реалізуватимуться через інтегрований предмет «Я досліджую світ». На його вивчення виділено 3 години на тиждень.

Освітня галузь «Математична» реалізується через навчальний предмет «Математика», на який відводиться 4 години.

Освітня галузь «Технологічна» реалізуються через навчальний предмет «Трудове навчання» – 1 година, «Мистецька» – через курси «Мистецтво: образотворче мистецтво», «Мистецтво: музичне мистецтво» – по 1 годині.

Освітня галузь «Інформатична» реалізуються через навчальний предмет «Інформатика», який викладається з 2 по 4 клас по 1 годині на тиждень у кожному класі. Навчальний предмет «Інформатика» забезпечує виконання завдань інформатичної освітньої галузі і не передбачає інтегрування в інші освітні галузі.

Мистецька освітня галузь реалізуватиметься через окремі предмети: «Образотворче мистецтво» та «Музичне мистецтво» по 1 годині на тиждень.

У межах освітньої галузі «Фізкультурна» буде вивчатися навчальний предмет «Фізична культура» з часовим розподілом 3 години на тиждень.

Корекційно-розвиткова складова навчального плану реалізується навчальними предметами: «Лікувальна фізкультура», «Ритміка», «Соціально-побутове орієнтування», «Розвиток мовлення», «Корекція розвитку».

Повноцінність загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантного, так і варіативного складників навчального плану. Навчальний план охоплює інваріантний складник, сформований на державному рівні, та варіативний складник, де передбачені години на впровадження курсів за вибором, на збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантного складника.

Варіативний складник навчального плану сформовано відповідно до типу закладу освіти, рішення педагогічної ради (протокол № 1 від 29.08.2025 року), запитів учнів, якісного складу педагогічних кадрів, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Години варіативного складника використовуються на:

додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової:

Клас	Предмет	Кількість годин
1-А	Навчання грамоти	1 год.
1-Б	Навчання грамоти	1 год.
2-А	Українська мова	0,5 год.
	Читання	0,5 год.
2-Б	Українська мова	0,5 год.

	Читання	0,5 год.
3-А	Українська мова	0,5 год.
	Літературне читання	0,5 год.
3-Б	Українська мова	0,5 год.
	Літературне читання	0,5 год.
4-А	Українська мова	0,5 год.
	Літературне читання	0,5 год.
4-Б	Українська мова	0,5 год.
	Літературне читання	0,5 год.
4-В	Українська мова	0,5 год.
	Літературне читання	0,5 год.

на індивідуальні заняття та консультації

Клас	Предмет	Кількість годин
3-А	Математика	1 год.
3-Б	Математика	1 год.
4-А	Математика	1 год.
4-Б	Математика	1 год.
4-В	Математика	1 год.

При розподілі варіативного складника навчального плану враховано гранично допустиме навантаження на одного учня відповідно до вимог Закону «Про повну загальну освіту», санітарно-гігієнічних норм. Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження, що передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2011 № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти».

Години на індивідуальні заняття для учнів 4 класів заплановані з метою якісної підготовки здобувачів освіти до участі в державній підсумковій атестації. Для школярів 3 класів індивідуальні заняття направлені на розвиток творчих здібностей, досконале засвоєння ними програмного матеріалу.

При розподілі годин варіативного складника навчального плану враховано, що гранично допустиме навантаження вираховується на одного здобувача освіти, а уроки фізичної культури не враховуються при визначенні цього показника.

Відповідно до рішення педагогічної ради (протокол № 1 від 29.08.2025 року) облік індивідуальних занять у 3-4-х класах здійснюється на сторінках класного журналу.

РОЗДІЛ IV

ОПИС ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ

Програма початкової освіти окреслює підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Ґрунтуючись на компетентнісному підході до навчання, освітні програми передбачають активне конструювання знань та формування умінь, уявлень здобувачів освіти через досвід практичної діяльності, що забезпечує формування в учнів ключових компетентностей, зазначених у статті 12 Закону України «Про освіту»:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування вміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі наскрізні вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, навчальних предметів та предметних циклів є наскрізні лінії – соціально значимі надпредметні теми, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Наскрізна лінія «Екологічна безпека та сталий розвиток» передбачає формування в учнів соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості, у результаті яких вони дбайливо й відповідально ставитимуться до довкілля, усвідомлюючи важливість сталого розвитку для збереження довкілля й розвитку суспільства.

Метою вивчення наскрізної лінії «Громадянська відповідальність» є формування відповідального члена громади й суспільства, який розуміє

принципи й механізми його функціонування, а також важливість національної ініціативи. Ця наскрізна лінія освоюється через колективну діяльність – дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо, яка розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.

Завданням наскрізної лінії «Здоров'я і безпека» є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.

Вивчення наскрізної лінії «Підприємливість і фінансова грамотність» забезпечить краще розуміння молодим поколінням українців практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо); сприятиме розвитку лідерських ініціатив, здатності успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: організацію освітнього середовища, зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання.

РОЗДІЛ V

ПЕРЕЛІК ВАРІАНТІВ ТИПОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ ТА МОДЕЛЬНИХ ПРОГРАМ

Навчання здійснюється за освітніми програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України, Інститутом модернізації змісту освіти та підручниками, що за результатами конкурсного відбору отримали гриф «Рекомендовано для використання в закладах загальної середньої освіти».

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітній процес у спеціальному закладі I ступеня організовано за освітніми програмами, обраними рішенням педагогічної ради (протокол № 1 від 29.08.2025 року): Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О.Я., Програми визначають загальний обсяг навчального навантаження на тиждень, забезпечують взаємозв'язки окремих предметів, їх інтеграцію та логічну послідовність вивчення, які будуть подані в рамках навчальних планів:

Клас	Програми	Навчальний план
1-А 1-Б	Типова освітня програма під редакцією О. Я. Савченко	Навчальний план початкової освіти для спеціальних закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання дітей з порушеннями зору (Додаток 3 до Типової освітньої програми під редакцією О. Я. Савченко, наказ МОН України № 917 від 16.08.2018 р.)
2-А 2-Б	Типова освітня програма під редакцією О. Я. Савченко	Навчальний план початкової освіти для спеціальних закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання дітей з порушеннями зору (Додаток 3 до Типової освітньої програми під редакцією О. Я. Савченко, наказ МОН України № 917 від 16.08.2018 р.)
3-А 3-Б	Типова освітня програма під редакцією О. Я. Савченко	Навчальний план початкової освіти для спеціальних закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання дітей з порушеннями зору (Додаток 3 до Типової освітньої

4-А 4-Б 4-В	Типова освітня програма під редакцією О. Я. Савченко	програми під редакцією О. Я. Савченко, наказ МОН України № 917 від 16.08.2018 р.) Навчальний план початкової освіти для спеціальних закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання дітей з порушеннями зору (Додаток 3 до Типової освітньої програми під редакцією О. Я. Савченко, наказ МОН України № 917 від 16.08.2018 р.)
-------------------	--	--

Для реалізації корекційно-розвиткової складової варіативної використано наступні програми:

- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку. Розвиток емоційно-вольової сфери дітей з порушеннями зору» для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями зору (Гудим І.М., Костенко Т.М., Довгополова К.С.), 2018.
- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором (Скринникова С. В., Соляник Л. Д.), 2018.
- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями зору. (Легкий О. М.), 2018.
- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором (Шеремет Б. Г.), 2016.
- Програма з корекційно-розвиткової роботи для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором «Ритміка» (Бондаренко Ю. А.), 2018.

РОЗДІЛ VI

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Соціальні перетворення в українському суспільстві, епідемічна ситуація щодо Covid-19, навчання в умовах воєнного стану докорінно змінили пріоритети в галузі освіти. Школа потребує впровадження різних форм здобуття освіти, нових нетрадиційних ідей, що відповідали б оптимальному розвитку дитини, ефектиному формуванню компетентностей здобувачів освіти, сучасним потребам людства.

Тому змінилася позиція сучасного педагога з носія й транслятора знань на тьютора та фасилітатора. Учитель, володіючи різноманітними педагогічними прийомами, обирає найбільш доцільні для конкретного учня форми, методи та прийоми навчання. Їх вибір для реалізації Програм здійснюється з позиції створення освітнього простору учнів. Це передбачає формування цілісності знань на засадах міжпредметної інтеграції й урахування вікових та індивідуальних особливостей дитини з порушеннями зору, що впливають на перебіг і результативність її освітньої діяльності й забезпечення просування за індивідуальною освітньою траєкторією в різних площинах. Зокрема, в школі І ступеня застосовуються такі форми ц методи роботи – ранкова зустріч, «навчальна толока»; «навчаюсь, навчаючи інших»; заняття-квести; ТРІЗ, метод проєктів, дослідницько-пошукові та інтерактивні методи (шість капелюхів, крісло автора, селфі-аудит, та інші), створення ментальних карт, сторітелінг, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, тощо.

Серед використовуваних засобів: мультимедійні презентації, мультимедійні карти, проєкти, онлайн-тести, програмовані засоби навчання та інше. Учителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів у практичній діяльності. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Педагоги застосовують різні форми роботи на уроках: заняття в малих та великих групах, парах.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

У зв'язку з введенням воєнного стану в Україні в 2025/2026 навчальному році можливе запровадження освітнього процесу із застосуванням дистанційних форм навчання відповідно з Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 року № 1115. Педагоги здійснюють освітній процес за допомогою технологій дистанційного навчання у синхронному та асинхронному режимах з використанням платформи Google Classroom, месенджера Viber, електронної пошти в асинхронному режимі та відеоінструменти Meet, ZOOM для проведення навчальних занять у синхронному режимі.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

РОЗДІЛ VII

ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами врегульовано статтею 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Порядком переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 року № 762, зі змінами внесеними наказами Міністерства освіти і науки України від 08.05.2019 року № 621 та від 01.03.2021 року № 268, Методичними рекомендаціями щодо заповнення Класного журналу учнів початкових класів, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2018 року № 1362, зі змінами внесеними наказами Міністерства освіти і науки України від 09.01.2020 року № 21 та від 02.09.2020 року № 1096, Методичними рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року № 813, листом Міністерства освіти і науки України від 30.07.2024 року № 1/13519-24 «Методичні рекомендації з оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами».

Оцінювання в закладі I ступеня здійснюється з метою створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей здобувачів освіти, формування компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб учнів, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності.

Основними функціями оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти є: формувальна, діагностувальна, мотиваційно-стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна. Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання.

Об'єктами оцінювання здобувачів освіти закладу I ступеня є результати навчання учнів, у тому числі процес їх досягнення. Навчальні досягнення учнів 1-4-х класів підлягають формувальному і підсумковому оцінюванню.

Формувальне оцінювання, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості, є невід'ємним складником освітнього процесу та здійснюється постійно. Формувальне оцінювання передбачає організацію учителем діяльності учнів щодо усвідомлення ними цілей та очікуваних результатів навчання, способів їх досягнення та визначення подальших навчальних дій щодо покращення досягнень за результатами зворотного зв'язку.

Об'єктами формувального оцінювання є: процес навчання учнів, результат їх навчальної діяльності на певному етапі навчання.

Провідна роль у формувальному оцінюванні належить критеріям, за якими воно здійснюється. Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів.

Орієнтирами для визначення критеріїв формувального оцінювання є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти до певного циклу навчання (1-2 класи та 3-4 класи), і очікувані результати, зазначені в освітній програмі закладу.

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом: педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів; аналізу учнівських портфоліо, попередніх навчальних досягнень учнів, результатів діагностувальних робіт; самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів; застосування прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу («Рефлексійне коло», «Світлофор», «Плюс - мінус», «Кошик ідей» тощо).

У початкових класах учителі дотримуються алгоритму діяльності під час організації формувального оцінювання та використовують інструментарій формувального оцінювання, що запропоновано у Методичних рекомендаціях щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року № 813. Відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, результати оцінювання особистісних надбань учнів у 1-4-х класах та об'єктивних результатів навчання здобувачів освіти 1-2-х класів виражаються вербальною оцінкою. Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснюється на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти.

Метою підсумкового оцінювання є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою. Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання здобувачів освіти закладу I ступеня за рік. Під час підсумкового оцінювання зіставляються навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітній програмі закладу, з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання. Основою для підсумкового оцінювання результатів за рік є: результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотнього зв'язку з батьками, спостереження вчителя в процесі формувального оцінювання. Результати підсумкового оцінювання фіксуються в Класному журналі та свідоцтвах досягнень.

Відповідно до рішення педагогічної ради (протокол № 1 від 29.08.2025 року) оцінювання об'єктивних результатів навчання здобувачів освіти 3-4-х класів виражатиметься рівневою оцінкою. Підсумкове оцінювання за рік з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна»,

«Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна» здійснюються шляхом узагальнення даних, отриманих під час формувального оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату навчання.

У свідоцтві досягнень фіксується розгорнута характеристика результатів навчання учнів закладу І ступеня, здобутих протягом навчального року.

Освітня програма спрямовується на формування й розвиток ключових і предметних компетентностей учнів, тобто їхню здатність успішно вирішувати різні проблеми, з якими вони зустрічатимуться в реальних виявах своєї життєдіяльності – навчальної, професійної, громадської тощо. А управлінський аспект зміщується з контролю й оцінювання предметних знань, умінь і навичок у бік діяльнісно вмотивованого здобутку – рівня сформованості компетентностей як інтегрованого результату освіти, що має вимірюватися в процесі навчання.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 1-х класів спеціальних закладів загальної середньої освіти
з українською мовою навчання дітей з порушеннями зору
(Додаток 3 до Типової освітньої програми під редакцією О.Я. Савченко, наказ МОН
України № 917 від 16.08.2018 р.)

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
		1-А	1-Б
Мовно-літературна	Навчання грамоти	7	7
	Англійська мова	2	2
Математична	Математика	4	4
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3	3
Технологічна	Трудове навчання	1	1
Мистецька	Мистецтво: образотворче мистецтво	1	1
	Мистецтво: музичне мистецтво	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3
Усього		19+3	19+3
Корекційно-розвиткова робота	Соціально-побутове орієнтування	2	2
	Розвиток мовлення	2	2
	Корекція розвитку	3	3
	Лікувальна фізкультура	2	2
	Ритміка	1	1
Усього		10	10
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, індивідуальних консультацій та групових занять. Навчання грамоти		1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти		20	20
Усього		33	33

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 2-х класів спеціальних закладів загальної середньої освіти
з українською мовою навчання дітей з порушеннями зору
(Додаток 3 до Типової освітньої програми під редакцією О.Я. Савченко,
наказ МОН України № 917 від 16.08.2018 р.)

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
		2-А	2-Б
Мовно-літературна	Українська мова	3,5	3,5
	Читання	3,5	3,5
	Англійська мова	2	2
Математична	Математика	4	4
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3	3
Технологічна	Трудове навчання	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1
Мистецька	Мистецтво: образотворче мистецтво.	1	1
	Мистецтво: музичне мистецтво	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3
Усього		20+3	20+3
Корекційно-розвиткова робота	Соціально-побутове орієнтування	2	2
	Розвиток мовлення	2	2
	Корекція розвитку	4	4
	Лікувальна фізкультура	2	2
	Ритміка	1	1
Усього		11	11
Додаткові години для вивчення освітніх галузей, курсів за вибором, індивідуальних консультацій та групових занять.			
Українська мова		0,5	0,5
Читання		0,5	0,5
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти		21	21
Усього		35	35

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 3-х класів спеціальних закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання дітей з порушеннями зору
(Додаток 3 до Типової освітньої програми під редакцією О.Я. Савченко, наказ МОН України № 917 від 16.08.2018 р.)

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень по класах	
		3-А	3-Б
Мовно-літературна	Українська мова	3,5	3,5
	Літературне читання	3,5	3,5
	Англійська мова	2	2
Математична	Математика	4	4
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3	3
Технологічна	Трудове навчання	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1
	Музичне мистецтво	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3
Усього		20+3	20+3
Корекційно-розвиткова робота	Соціально-побутове орієнтування	2	2
	Розвиток мовлення	2	2
	Корекція розвитку	4	4
	Лікувальна фізкультура	2	2
	Ритміка	1	1
Усього		11	11
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, індивідуальних консультацій та групових занять.			
Математика (індивідуальні консультації)		1	1
Українська мова		0,5	0,5
Літературне читання		0,5	0,5
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти		22	22
Усього		36	36

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 4-х класів спеціальних закладів загальної середньої освіти
з українською мовою навчання дітей з порушеннями зору
(Додаток 3 до Типової освітньої програми під редакцією О.Я. Савченко,
наказ МОН України № 917 від 16.08.2018 р.)

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень по класах		
		4-А	4-Б	4-В
Мовно-літературна	Українська мова	3,5	3,5	3,5
	Літературне читання	3,5	3,5	3,5
	Англійська мова	2	2	2
Математична	Математика	4	4	4
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3	3	3
Технологічна	Трудове навчання	1	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1	1
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1
	Музичне мистецтво	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3
Усього		20+3	20+3	20+3
Корекційно-розвиткова робота	Соціально-побутове орієнтування	2	2	2
	Розвиток мовлення	2	2	2
	Корекція розвитку	4	4	4
	Лікувальна фізкультура	2	2	2
	Ритміка	1	1	1
Усього		11	11	11
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, індивідуальних консультацій та групових занять.				
Математика(індивідуальні консультації)		1	1	1
Українська мова		0,5	0,5	0,5
Літературне читання		0,5	0,5	0,5
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти		22	22	22
Усього		36	36	36

**Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової
навчального плану для 1- 4 класів**

Збільшення годин на вивчення предметів інваріантної складової

Навчальний предмет	Класи									
	1-А	1-Б	2-А	2-Б	3-А	3-Б	4-А	4-Б	4-В	Всього
Навчання грамоти	1	1								2
Українська мова			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	3,5
Читання			0,5	0,5						1
Літературне читання					0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
Усього	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9

Індивідуальні консультації та групові заняття

Навчальний предмет	Класи					
	3-А	3-Б	4-А	4-Б	4-В	Всього
Математика	1	1	1	1	1	5
Усього	1	1	1	1	1	5

